

چکیده

عقب ماندگی ذهنی یکی از حادثترین مسائل جوامع بشری است که مشکلات زیادی را برای خانواده ها و در مفهوم وسیع تر ، جامعه دربر دارد . اهمیت بالینی این گروه از کودکان و نوجوانان ، طراحی برنامه های آموزشی برای کاهش مشکلاتشان را ایجاب می کند . از این رو هدف از مطالعه حاضر ، ارزیابی اثربخشی رویکرد آموزشی گروهی چند بعدی لازاروس بر انواع مشکلات رفتاری دوران بلوغ دختران نوجوان کم توان ذهنی آموزش پذیر می باشد . به منظور تامین این هدف ، از روش تحقیق آزمایشی به شیوه پیش آزمون - پس آزمون با گروه کنترل بهره گرفته شد . جامعه هدف ، کلیه دختران نوجوان کم توان ذهنی آموزش پذیر بوده که در سال تحصیلی ۹۶ - ۹۵ در مدارس استثنایی رشت مشغول به تحصیل بوده اند که از بین آن ها ۴۰ نفر بر اساس چک لیست رفتاری کودک آخنباخ (فرم والدین) دارای طیفی از مشکلات رفتاری بوده که غربال شدند و ۳۰ نفر از آن ها به شیوه تصادفی انتخاب و به دو گروه آزمایش و کنترل تخصیص یافتند . گروه ۱۵ نفره آزمایش در طول ۲۰ جلسه ۴۵ دقیقه ای و در هر هفته دو جلسه و در مجموع ۲/۵ ماه تحت آموزش گروهی مدل چند بعدی لازاروس توسط پژوهشگر قرار گرفتند . مدل آموزشی و درمانی لازاروس هفت بعد رفتار ، عاطفه ، احساس ، تصویرسازی ذهنی ، شناخت ، روابط بین فردی و بعد دارو/زیست شناختی را مورد توجه قرار می دهد . داده ها با استفاده از روش تحلیل واریانس چندمتغیری مورد تحلیل قرار گرفت که نتایج به دست آمده برای بررسی سه فرضیه اصلی نشان دهنده اثربخشی معنادار این روش آموزشی بر مشکلات رفتاری کلی ($P < 0/00$) و مشکلات برونی سازی شده ($P < 0/002$) می باشد اما تاثیر معناداری بر مشکلات درونی سازی شده نداشته است . همچنین نتایج به دست آمده برای بررسی هشت فرضی جزئی نشان می دهد که روش آموزش چند بعدی لازاروس بر مشکل گوشه گیری / انزواطلبی ($P < 0/05$) و رفتار پرخاشگرانه ($P < 0/002$) تاثیر معناداری داشته و بر مشکلات رفتاری اضطراب/افسردگی ، شکایات جسمانی ، مشکلات اجتماعی ، مشکلات تفکر ، مشکلات توجه و رفتار قانون شکنی اثربخشی معناداری نداشته است .

کلید واژه : مدل چند بعدی لازاروس ، مشکلات بلوغ ، کم توانی ذهنی آموزش پذیر